

DOI: doi.org/10.21272/shaj.2020.i35.p.31MYKOLAD. HALIV¹, ANNAO. OHAR²¹Dr (Education), Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University (Ukraine)²Ph.D. (Philology), Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University (Ukraine)

THE DOCUMENTARY EVIDENCE OF THE DEPORTATION OF GERMANS FROM THE TERRITORY OF STANISLAV REGION OF UKRAINE (1946)

Abstract. *The article publishes and analyzes the documents of the Soviet special services on the deportation of the group of Germans from Stanislav region (October–December 1946). Eight documents presented in this article demonstrate the circumstances of the deportation of a large group of Germans from the territory of Stanislav region of Ukrainian SSR in late 1946. These documents are stored in the State Archives of the Security Service of Ukraine. These are official correspondence between the heads of institutions of the Ministry of Internal Affairs (MIA) at various levels. The first of these documents is the report of one of the executives of the Department of the MIA in Stanislav region, Hrytsenko, on the case of the registration of Germans in Stanislav region who are subject to resettlement. It was reported that 38 German families (34 men, 51 women, 70 children under the age of 16) live in the Dolyna district of Stanislav region – a total of 155 people. They allegedly fled with the German Army as early as 1944, but were intercepted by Red Army and sent home. The Soviet authorities planned to send them to a special settlement in Aktubinsk region of Russia, but temporarily used this group of Germans to build a railway station.*

The Document № 3 is very important. The telegram was sent from Moscow to Kyiv on November 14, 1946, ordering the German families from Stanislav region of the USSR to be sent to a special settlement in the Mary Autonomous Soviet Socialist Republic in Russia. They were to be handed over to the Suslonger Forestry, which was a structural part of the “Marybumles” Trust. Personal farms and cattle were allowed to be sold. Employees of the Ministry of Internal Affairs of the USSR were obliged to find the required number of vans for the deportation of Germans.

The conditions for organizing the deportation of these German families are disclosed in other documents. In the end, according to L. Pastelnyak, the Deputy Head of the Anti-Banditry Department of the Ministry of Internal Affairs in Stanislav region (document № 8), the echelon with the Germans was sent from the Dolyna station on December 29, 1946. Unfortunately, we do not know the circumstances of transporting the group of Germans to Suslonger railway station, as well as the circumstances of their stay at the special settlements and the subsequent fate after the liquidation of the special settlement system in the 1950-ies.

Thus, the published documents reveal some circumstances of the deportation of one and a half hundred people of German nationality from the territory of Dolyna of Stanislav region to Russia at the end of 1946. Of course, the operation carried out by the Soviet repressive authorities should be called deportation, i.e. “forced eviction from the place of permanent residence of a person, group of persons or people”. Documents are published in the original language (Russian) in compliance with the necessary archaeological requirements.

Keywords: *deportation, the Germans, Stanislav region, Mary Autonomous Soviet Socialist Republic.*

Citation. Haliv M.D., Ohar A.O. The documentary evidence of the deportation of Germans from the territory of Stanislav Region of Ukraine (1946). *Sumskyi istoryko-arkhivnyy zhurnal* [Sumy historical and archival journal]. №XXXV. 2020. Pp. 31-41. DOI: doi.org/10.21272/shaj.2020.i35.p.31

ГАЛІВ М.Д.¹, ОГАР А.О.²

¹Доктор педагогічних наук, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка (Україна)

²Кандидат філологічних наук, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка (Україна)

ДОКУМЕНТАЛЬНІ СВІДЧЕННЯ ПРО ДЕПОРТАЦІЮ НІМЦІВ ІЗ ТЕРИТОРІЇ СТАНІСЛАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ УКРАЇНИ (1946)

Анотація. У статті публікуються та аналізуються документи радянських спецорганів щодо депортації групи німців зі Станіславської області (жовтень – грудень 1946 р.). Вісім документів, які публікуються в цій статті, демонструють обставини виселення значної групи німців з терен Станіславської області Української РСР наприкінці 1946 р. Зазначені документи зберігаються в Галузевому державному архіві Служби безпеки України. Вони становлять собою офіційне листування між керівниками установа Міністерства внутрішніх справ (МВС) різного рівня. Перший з цих документів є повідомленням одного з керівних працівників Управління МВС у Станіславській області Гриценка щодо справи про облік німців Станіславської області, які підлягають переселенню (документ датується 26 жовтня 1946 р.). У ньому повідомлялося, що на території Долинського району Станіславської області проживає 38 сімей німців (34 чоловіки, 51 жінка, 70 дітей віком до 16 років) – загалом 155 осіб. Вони, начебто, ще в 1944 р. утікали разом з німецькою армією, але були перехоплені частинами Червоної Армії і скеровані додому. Радянські власті планували відправити їх на спецпоселення до Актюбінської області Росії, проте тимчасово використовували цю групу німців для будівництва залізничної станції.

Особливо важливим є документ № 3 – з Москви до Києва 14 листопада 1946 р. надіслали телеграму, в якій містилося розпорядження направити згадані сім'ї німців зі Станіславської області України на спецпоселення до Марійської Автономної Соціалістичної Радянської Республіки в Росії. Їх слід було передати в розпорядження Суслонгерського лісопромислового господарства, який був структурною частиною тресту “Марібумліс”. Особисте господарство та худобу дозволялося продати. Працівників МВС УРСР зобов'язували знайти потрібну кількість вагонів для виселення німців.

Інші документи розкривають організаційні обставини депортації німецьких сімей. Зрештою, як свідчить повідомлення заступника начальника Управління по боротьбі з бандитизмом МВС у Станіславській області Л. Пастельняку (документ № 8), ешелон із німцями було відправлено зі станції м. Долина 29 грудня 1946 р. На жаль, нам невідомі обставини транспортування групи німців до залізничної станції Суслонгер, як і обставини їх перебування на спецпоселенні та подальша доля після ліквідації системи спецпоселень у 1950-х рр.

Отже, публіковані документи розкривають деякі обставини депортації півтори сотні осіб німецької національності з території Долинського району Станіславської області до Росії наприкінці 1946 р. Безумовно, проведену радянськими репресивними органами операцію слід назвати депортацією, тобто “примусовим виселенням з місця постійного проживання особи, групи осіб чи народу”. Документи публікуються мовою оригіналу (російською) з дотриманням необхідних археографічних вимог.

Ключові слова: депортація, німці, Станіславська область, Марійська АРСР.

Цитування. Галів М.Д., Огар А.О. Документальні свідчення про депортацію німців із території Станіславської області України (1946) // Сумський історико-архівний журнал. № XXXV. 2020. С.31-41. DOI: doi.org/10.21272/shaj.2020.i35.p.31

Deportation was one of the key and most effective components of Soviet repression against the population of the western regions of Ukraine in the first years after the end of the World War II. They were often carried out on a national basis: the victims of deportation were representatives of a certain nationality who lived compactly in the western Ukraine. The most massive were the deportations of Ukrainians (especially in October 1947), Poles (1944 – 1946) and Germans. In fact, the latter were repressed by the Soviet authorities in view of the German-Soviet war, during and after which the German settlers were considered the politically unreliable group. The deportation of Germans also affected those settlers who lived on the territory of Stanislav (now Ivano-Frankivsk) region of the Ukrainian Soviet Socialist Republic (hereinafter – the USSR). The documents found in the archives make it possible to cover in more detail one of the episodes of the deportation of the group of German residents from Stanislav region deep into Russia.

The deportation actions against the population of Stanislav region were investigated by I. Andrukhiv and A. Frantsuz (Andrukhiv, Frantsuz, 2001), O. Andrukhiv (Andrukhiv, 2011), I. Bilas (Bilas, 1994), V. Ilnytskyi (Ilnytskyi, 2016), I. Pater (Pater, 2013; Pater, 2014), G. Reichling (Reichling, 1986), Ya. Stotskyi (Stotskyi, 2016). Some documents related to the deportation of ethnic groups were published by V. Sergiychuk (Sergiychuk, 1998). However, Professor V. Ilnytskyi found the documentary materials in the Sectoral State Archives of the Security Service of Ukraine, which reveal the circumstances of the deportation of more than 150 Germans from Stanislav region at the end of 1946.

The purpose of the article is to publish and analyze the documents of the Soviet special services on the deportation of the group of Germans from Stanislav region (October–December 1946).

The German colonies in the western lands of Ukraine appeared in the Late Middle Ages. However, after the annexation of Galicia to the Habsburg Empire, the German settlement of Ukrainian lands became more active. As I. Monolatiy notes, thanks to the encouraging policy of the Austrian government in Galician towns and villages in the late XVIII – the first half of the XIX century many German artisans and merchants settled, and 186 German colonies appeared in the countryside, located mainly in the eastern part of Galicia. The Austrian government patronized the resettlement of Galician Germans, residents of Prussia, Saxony, Bavaria, Luxembourg, Württemberg, and other German lands; Poland, the Czech Republic (Monolatiy, 2002: 10). Most German settlements with the status of colonies were established in the central and foothills of Galicia. There were 83 colonies within modern Lviv, Ivano-Frankivsk and Ternopil regions (Monolatiy, 2002: 11–12).

From 1782 to 1850, 14 German colonies were founded in the outskirts of Dolyna (Brochkiv, Oblisky, Debelivka), in the mountain region (Engelsberg, Ludvikivka, Teresivka, Yamergstgal, Novyi Mizun, Pechersdorf). It is known that in Debelivka on January 1, 1939 there were 49 houses where 145 Germans lived, 15 Ukrainians (workers who worked for wealthy German peasants), 5 Jews (Kolonizatsiia, 2020). According to V. Kubyovych's statistical research, on January 1, 1939, 800 German colonists lived in the outskirts of Dolyna. More than 4,000 German colonists lived in the countryside of Dolyna County (Kubyovych, 1983: 20–22).

At the initial stage of the World War II, when the Soviet Union occupied the western Ukrainian lands, the fate of the Germans was determined by an agreement between the Soviet Union and Nazi Germany. In 1940, 160,000 Germans were deported from Eastern Galicia, Volyn, and Northern Bukovyna (Kolonizatsiia, 2020). Of course, a large part of the German settlers remained. Thus, it is known that in July 1940, the Soviet repressive authorities (NKVD) planned to deport 7,992 people from the territory of Drohobych region of the USSR, but 6,295 people were forcibly deported (Lutay, 2010).

In the conditions of the German-Soviet war, taking into account the rapid advance of the Wehrmacht, the Soviet regime did not have time to deport Germans from the western Ukrainian regions. Large-scale deportations of Germans were organized in the eastern and southern regions of Ukraine (Martynenko, 2008; Lutay, 2010). However, in 1944, during the Red Army offensive, a large part of the West Ukrainian Germans, realizing that they were facing Soviet repression, emigrated to the West. However, not all German families managed to leave, so they became victims of the deportation actions of Stalin's government.

Eight documents presented in this article demonstrate the circumstances of the deportation of a large group of Germans from the territory of Stanislav region in late 1946. These documents are stored in the State Archives of the Security Service of Ukraine (HDA SBU. F. 2. Inv. 105 (1951). Case 41: 1–24). These are official correspondence between the heads of institutions of the Ministry of Internal Affairs (MIA) at various levels. The first of these documents is the report of one of the executives of the Department of the Ministry of Internal Affairs in Stanislav region, Hrytsenko, on the case of the registration of Germans in Stanislav region who are subject to resettlement (the document is dated October 26, 1946). It was reported that 38 German families (34 men, 51 women, 70 children under the age of 16) live in the Dolyna district of Stanislav region – a total of 155 people. They allegedly fled with the German army as early as 1944, but were intercepted by Red Army and sent home. The Soviet authorities planned to send them to a special settlement in Aktubinsk region of Russia, but temporarily used this group of Germans to build a railway station. By 1946, most German families had a household (including cows and horses), worked in enterprises and agriculture (HDA SBU. F. 2. Inv. 105 (1951). Case 41: 1).

This message was considered by the Ministry of Internal Affairs of the USSR and on October 30, the head of the Anti-Banditry Department Colonel Roman Sarajev (Kyiv) sent a letter to the Chief of the Main Directorate of the Ministry of Internal Affairs of the USSR Anti-Banditry Lieutenant General Alexander Leontiev (Moscow) asking to state the plan of the deportation of this group of Germans to a special settlement. At the same time, the letter was not about 38, but 34 families, but the total number of family members was indicated as before – 155 people (HDA SBU. F. 2. Inv. 105 (1951). Case 41: 2). The telegram was sent from Moscow to Kyiv on November 14, 1946, ordering the German families from Stanislav region of the USSR to be sent to a special settlement in the Mary Autonomous Soviet Socialist Republic (Mary ASSR) in Russia. They were to be handed over to the Suslonger Forestry, which was a structural part of the “Marybumles” Trust. Personally, farms and cattle were allowed to be sold. Employees of the Ministry of Internal Affairs of the USSR were obliged to find the required number of vans for the deportation of Germans (HDA SBU. F. 2. Inv. 105 (1951). Case 41: 3).

At the end of November 1946, the Deputy Minister of Internal Affairs of the USSR Ivan Loburenko received a message from the Department of the Ministry of Internal Affairs of Stanislav region. It was about the need to provide 7 vans to Dolyna station on December 12 for the deportations of 155 Germans (HDA SBU. F. 2. Inv. 105 (1951). Case 41: 6). Then, on December 6, 1946, I. Loburenko addressed the commander of the 35th convoy division of the internal troops of the Ministry of Internal Affairs of the USSR, Petro Sydoryk, with the request to provide a convoy to accompany the “special contingent” (HDA SBU. F. 2. Inv. 105 (1951). Case 41: 8). On December 11, 1946, the Deputy Minister of Internal Affairs of the USSR V. Ryasnoy appealed to the head of the transportation department of the Ministry of Internal Affairs of the USSR D. Arkadyev to provide 10 covered vans for the deportation of Germans from Dolyna. At the same time, his letter was addressed to the Minister of Internal Affairs of the Mary ASSR Mikhailo Markeev, informing him of the planned action (HDA SBU. F. 2. Inv. 105 (1951). Case 41: 9).

However, the case of deportation was somewhat delayed. The convoy (8 military) was sent from Lviv only on December 14. In the end, according to L. Pastelnyak, the Deputy Head of the Anti-Banditry Department of the Ministry of Internal Affairs in Stanislav region (document № 8), the echelon with the Germans was sent from the Dolyna station on December 29, 1946. During the loading, two people escaped and were searched. The echelon was provided with fuel and food for 20 days (HDA SBU. F. 2. Inv. 105 (1951). Case 41: 14, 24). Unfortunately, we do not know the circumstances of transporting the group of Germans to Suslonger railway station, as well as the circumstances of their stay at the special settlements and the subsequent fate after the liquidation of the special settlement system in the 1950-ies.

Thus, the published documents reveal some circumstances of the deportation of one and a half hundred people of German nationality from the territory of Dolyna of Stanislav region to Russia

at the end of 1946. We assume that these were settlers living on the outskirts of Dolyna. Of course, the operation carried out by the Soviet repressive authorities should be called deportation, i.e. “forced eviction from the place of permanent residence of a person, group of persons or people” (Bazhan, 2004: 335). Documents are published in the original language (Russian) in compliance with the necessary archaeological requirements.

Acknowledgments. The authors express their sincere gratitude to editorial board for attention to the content of the article and helpful recommendations on text improvements. The authors also thank Professor V. Ilnytskyi for copies of documents.

THE DOCUMENTS

№ 1

The Report of the Soviet special services of Stanislav region on the resettlement of German colonists (the end of October 1946)

Из Станислава по переселению немцев из Станиславской обл.

На № 8/1276 от 26.10.1946 г.

Данных по учету лиц, подпадающих по действие директивы МВД СССР № 239 от 12.10.46 г., не имеем.

Одновр. сообщаю, что на территории Долинского р-на проживает 38 семей немцев (ройдочеры), из них:

мужчин – 34 чел.

женщин – 51 –”–

детей до 16 лет возр. – 70 –”–

Всего 155 чел.

Указанная категория лиц в 1944 г. бежала с немецкой армией, в пути следования были перехвачены частями Кр. Армии и направлены к месту жительства с последующим направлением на спец. поселение в Актюбинскую область.

В момент отправки на поселение по распоряжению местных властей эти 38 семей были оставлены для строительства ж. д. станции. Большинство из них имеют коров и лошадей, работают на предприятиях и с/хоз.

Проводим работу по учету лиц, подпадающих под действие директивы № 239. Получением данных сообщу дополнительно.

Гриценко

Передал Медведев

Принял Махов

State Archives of the Security Service of Ukraine. F. 2. Inv. 105 (1951). Case 41: 1. Original. Manuscript

№ 2

The Report to the Chief of the Main Anti-Banditry Directorate of the Ministry of Internal Affairs of the USSR on the procedure of the resettlement of German colonists (October 30, 1946)

Москва

НАЧАЛЬНИКУ ГЛАВНОГО УПРАВЛЕНИЯ МВД

СССР ПО ББ ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТУ

тов. Леонтьеву

На территории Станиславской обл. проживает 34 семьи немцев в количестве 155 человек, которые в 1944 году отступили с немецкими войсками, в пути следования

были перехвачены Красной Армией и по распоряжению местных властей оставлены для строительства ж. д. станции.

Указанные семьи имеют личные хозяйства и скот.

Прошу сообщить порядок направление на спецпоселение этой категории лиц.

САРАЕВ

НАЧАЛЬНИК УББ МВД УССР
ПОЛКОВНИК
САРАЕВ

«30» октября 1946 г.

№ П/80/вч.

Приняла Долгова

г. Киев

Передал Вакуленко

о. Репатр.

30.X.1946 г.

State Archives of the Security Service of Ukraine. F. 2. Inv. 105 (1951). Case 41: 2. Original. Typescript

№ 3

The Telegram from the Anti-Banditry Ministry of Internal Affairs of the USSR on the resettlement of German colonists from Stanislav region of the USSR to the Mary ASSR (October 30, 1946)

Откуда МОСКВЫ
Кому Киев МВ СССР

ТЕЛЕГРАММА
№ 56530 пер.14/11-46

1-20
На НР 11/80 от 30/10-46 г.

Проживающих на территории Станиславской области 34 семьи 155 человек немцев направьте на спецпоселение в Марийскую АССР, в адрес Суслонгерского леспромхоза треста, Марибумлес Министерства целлюлозной и бумажной промышленности СССР. Станция назначения Суслонгер Казанской жел. дороги. Личное хозяйство и скот разрешается реализовать на месте по личному усмотрению переселяемых. Для отправки этого контингента сообщите ОСП МВД СССР потребное количество вагонов с указанием станций погрузки и срока подачи вагонов.

НР 1/15565 РЯСНОЙ

Вх. 8/П743

14.11.1946 г.

State Archives of the Security Service of Ukraine. F. 2. Inv. 105 (1951). Case 41: 3. Original. Typescript

№ 4

The Report to the Deputy Minister of Internal Affairs of the USSR I. Loburenko on the resettlement of German colonists from Stanislav region of the USSR to the Mary ASSR (November 28, 1946)

Секретно

Записка по «ВЧ» из Станислава

28-го ноября 1946 года

ЗАМЕСТИТЕЛЮ МИНИСТРА ВНУТРЕННИХ ДЕЛ УССР
КОМИССАРУ МИЛИЦИИ 3 РАНГА

тов. ЛОБУРЕНКО

На № 26322 от 19.11.1946 г.

Для отправки 155 человек – немцев, проживающих в Долинском районе, Станиславской области, следующих к месту поселения – Марийская АССР, ст. Суслонгер Казанской железной дороги требуется 7 вагонов на 12.XII.1946 г. Место погрузки – ст. Долина Львовской ж. д.

Одновременно просим разъяснения – выделять старшего для сопровождения из числа переселяемых или из опер. состава УМВД.

ПЛИЕНКО

№ 3/1-5934
28.XI-46 г.

Передал – ЯРОШЕНКО

Принял – ДЕДУРА

State Archives of the Security Service of Ukraine. F. 2. Inv. 105 (1951). Case 41: 6. Original. Typescript

№ 5

The Report of the Commander of the 35th Convoy Division of the Internal Troops of the Ministry of Internal Affairs of the USSR P. Sydoryk on the resettlement of German colonists from Stanislav region of the USSR to the Mary ASSR (December 6, 1946)

Совершенно секретно

КОМАНДИРУ 35 КОНВОЙНОЙ ДИВИЗИИ ВВ МВД
ГЕНЕРАЛ-МАЙОРУ

тов. СИДОРИК
Здесь

Из Долинского района Станиславской области будут направляться к месту обязательного спец. поселения, на станцию Суслонгер Казанской жел. дороги на работы в Суслонгерский Леспромхоз треста Марибумлес 155 чел. немцев.

Для сопровождения спец. контингента необходимо выделить – конвой.

Операция и отправка ориентировочно будет произведена 12–15 декабря с. г.

О выделении конвоя и отданных по этому поводу распоряжениях прошу информировать.

Строкач

ЗАМ. МИНИСТРА ВНУТРЕННИХ ДЕЛ УССР
КОМИССАР МИЛИЦИИ 3 РАНГА

- ЛОБУРЕНКО -

«6» декабря 1946 г.

№ 11/701

г. Киев

State Archives of the Security Service of Ukraine. F. 2. Inv. 105 (1951). Case 41: 8. Original. Typescript

№ 6

**The Order of the Deputy Minister of Internal Affairs of the USSR V. Ryasnyi on the
resettlement of German colonists from Stanislav region
of the USSR to the Mary ASSR (December 11, 1946)**

Секретно

СССР
МИНИСТЕРСТВО ВНУТРЕННИХ ДЕЛ
НАЧАЛЬНИКУ ОТДЕЛА ПЕРЕВОЗОК МВД СССР

Генерал-майору
тов. АРКАДЬЕВУ

«11» декабря 1946 г. МИНИСТРУ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ УССР
№ 1/17044 Генерал-лейтенанту тов. СТРОКАЧ
г. Москва гор. Киев

ЗАМ. НАЧАЛЬНИКА ГУЛАГа МВД СССР
Полковнику тов. УСИЕВИЧУ
НАЧАЛЬНИКУ УПРАВЛЕНИЯ КОНВОЙНЫХ
ВОЙСК МВД СССР
Генерал-лейтенанту тов. БОЧКОВУ
МИНИСТРУ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ
МАРИЙСКОЙ АССР
Генерал-майору тов. МАРКЕЕВУ
гор. Йошкар-Ола

Для перевозки из Станиславской области спецпереселенцев немцев-граждан СССР в количестве 34 семей – 155 человек обеспечьте в декабре м-це 1946 года подачу 10 крытых вагонов на станцию Долина Львовской жел. дороги.

Отправитель – УМВД по Станиславской области.

Станция назначения – Суслонгер Казанской жел. дороги Марийской АССР, в адрес Суслонгерского леспромхоза треста «Марибумлес» Министерства целлюлозной и бумажной промышленности СССР.

Номер эшелона и маршрут следования сообщите в Отдел Спецпоселений МВД СССР.

Начальнику Управления Конвойных Войск МВД тов. БОЧКОВУ обеспечить выделение конвоя для сопровождения спецпереселенцев до места назначения.

Зам. нач. ГУЛАГа МВД СССР тов. УСИЕВИЧУ обеспечить переселяемых питанием в пути следования.

ЗАМ. МИНИСТРА ВНУТРЕННИХ ДЕЛ СОЮЗА ССР
Генерал-лейтенант

РЯСНОЙ

State Archives of the Security Service of Ukraine. F. 2. Inv. 105 (1951). Case 41: 9. Original. Typescript

№ 7

The Report to the Deputy Head of the Department of the Ministry of Internal Affairs in Stanislav Region P. Plienko on sending the convoy for the resettlement of German colonists from Stanislav Region of the USSR to the Mary ASSR (December 18, 1946)

ЗАПИСКА ПО «ВЧ»

СТАНИСЛАВ

ЗАМ. НАЧАЛЬНИКА УМВД
ПОЛКОВНИКУ МИЛИЦИИ
ТОВ. ПЛИЕНКО

На № 3/2/6275 от 16.XII.1949 г.

Конвой в количестве 8 человек из 233 полка ВВ МВД выбыл из гор. Львова на станцию Долина 14 декабря с. г. Начальник конвоя – сержант ПЕРЕТУХА.

ПАСТЕЛЬНИК

ЗАМ. НАЧАЛЬНИКА МВД УССР

МАЙОР
18 декабря 1949 г.
№11/122

ПАСТЕЛЬНИК

State Archives of the Security Service of Ukraine. F. 2. Inv. 105 (1951). Case 41: 14. Original. Typescript

№ 8

The Report to the Deputy Head of the Anti-Banditry Department of the Ministry of Internal Affairs in Stanislav Region L. Pastelnyak on the resettlement of German colonists from Stanislav Region of the USSR to the Mary ASSR (December 29, 1946)

из Станислава

ЗАМ. НАЧАЛЬНИКА УББ МВД УССР
МАЙОРУ
ТОВ. ПАСТЕЛЬНЯК

На № 117 от 16.XII.46 г.

Сообщаю, что эшелон № 97547 со спец. контингентом в количестве 155 ч. со станции Долина отправлен 29 декабря 1946 г.

Во время погрузки 2 человека бежало. Приняты меры розыска. Эшелон оборудован нарами и печками. Топливом и продуктами обеспечен на 20 суток. Для сопровождения эшелона назначен в качестве проводника эшелона о/уполномоченный ОУР Долинского РО МВД мл. лт. милиции КОВАЛЕНКО, который получил на руки 14 тысяч руб.

Для санитарного обслуживания в пути следствия назначена фельдшер Долинской райбольницы СИМОНЕЦ Александра.

Передал – ВАРХОМЕЕВ
ГРИЦЕНКО

Принял – ЛУКАШИН №315-5029
29/ XII.46 г.

State Archives of the Security Service of Ukraine. F. 2. Inv. 105 (1951). Case 41: 14. Original. Typescript

Література:

- Андрухів, Француз, 2001 – *Андрухів І., Француз А.* Станіславщина: Двадцять буремних літ (1939 – 1959): суспільно-політичний та історико-правовий аналіз. Івано-Франківськ, 2001. 335 с.
- Андрухів, 2011 – *Андрухів О.Г.* “Добровільні” переселення господарсько-економічного характеру на Прикарпатті у повоєнні роки (історико-правовий аспект) // *Право і суспільство*. 2011. № 2. С. 56–62.
- Бажан, 2004 – *Бажан О.Г.* Депортації в ретроспективі української історії // *Енциклопедія історії України*. Київ, 2004. Т. 2 (Г–Д). С. 335–337.
- Білас, 1994 – *Білас І.* Репресивно-каральна система в Україні (1917–1953): суспільно-політичний та історико-правовий аналіз. Київ, 1994. Кн. 2. 686 с.
- Кубійович, 1883 – *Кубійович В.* Етнічні групи південнозахідної України (Галичини) на 1.1.1939: національна статистика Галичини; *vorwort G. Stadtmuller. Wiesbaden: Harrassowitz, 1983. XXV, 173 s.*
- ГДА СБУ – Галузевий державний архів Служби безпеки України.
- Ільницький, 2016 – *Ільницький В.І.* Карпатський край ОУН в українському визвольному русі (1945–1954): монографія. Дрогобич, 2016. 696 с.
- Колонізація, 2020 – Колонізація Долиниці. URL: <http://museum.dolyna.info/statti/z-istoriji-dolyny-vypusk-1/kolonizatsiya/>
- Лутай, 2010 – *Лутай М.* Друга світова війна і доля українських німців. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/6626/1>
- Мартиненко, 2008 – *Мартиненко В.Л.* Депортації німецького населення на початку радянсько-німецької війни з території України (за матеріалами Запорізької, Донецької та Луганської областей) // *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. 2008. Вип. 11. № 835. С. 98–102.
- Монолатій, 2002 – *Монолатій І.С.* Соціально-економічне становище та культурний розвиток німців у Галичині (1772–1923 рр.): автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01. – Київ, 2002. 20 с.
- Патер, 2013 – *Патер І.Г.* Репресії та депортації населення Західної України у 1940-х роках // *Вісник Львівської комерційної академії*. Серія: Гуманітарні науки. 2013. Вип. 11. С. 279–290.
- Патер, 2014 – *Патер І.Г.* Репресії та депортації населення Галичини у 40-х – 50-х роках ХХ століття // *Новітня доба*. 2014. Вип. 2. С. 49–62.
- Сергійчук, 1998 – *Сергійчук В.* Десять буремних літ. Західноукраїнські землі у 1944–1953 рр. Нові документи і матеріали. Київ, 1998. 944 с.
- Стоцький, 2016 – *Стоцький Я.* Терор і репресії в українських етнічних землях Польщі та у Західній Україні в 1940-х рр.: етнографічний та конфесійно-трансформаційний аналізи // *Релігія та соціум*. 2016. № 3–4. С. 50–62.
- Reichling, 1986 – *Reichling G.* Die deutschen Vertriebenen in Zahlen. Teil I: Umsiedler, Verschleppte, Vertriebene, Aussiedler 1940–1985. Bonn: Kulturstiftung der deutschen Vertriebenen, 1986, 72 p.

References:

- Andrukhiv, Frantsuz, 2001 – *Andrukhiv I., Frantsuz A.* Stanislavshchyna: Dvadsyat buremnykh lit (1939 – 1959): suspilno-politychnyi ta istoryko-pravovyi analiz [Stanislavshchyna: Twenty Stormy Years (1939–1959): socio-political and historical-legal analysis]. Ivano-Frankivsk, 2001. 335 s. [in Ukrainian]
- Andrukhiv, 2011 – *Andrukhiv O.H.* “Dobrovilni” pereseleattia hospodarsko-ekonomichnoho kharakteru na Prykarpattii u povoienni roky (istoryko-pravovyi aspekt) [“Voluntary” resettlement of economic character in Prykarpattia in the postwar years (historical and legal aspect)] // *Pravo i suspilstvo*. 2011. Nr 2. S. 56–62. [in Ukrainian]
- Bazhan, 2004 – *Bazhan O.H.* Deportatsii v retrospektyvi ukrainskoi istorii [Deportations in retrospect of Ukrainian history] // *Entsyklopediia istorii Ukrainy*. Kyiv, 2004. T. 2 (H–D). S. 335–337. [in Ukrainian]
- Bilas, 1994 – *Bilas I.* Represyvno-karalna systema v Ukraini (1917–1953): suspilno-politychnyi ta istoryko-pravovyi analiz [The Repressive and Punitive system in Ukraine (1917–1953): the socio-political and historical-legal analysis]. Kyiv, 1994. Kn. 2. 686 s. [in Ukrainian]
- Kubiiiovych, 1883 – *Kubiiiovych V.* Etnichni hrupy pivdennozakhidnoi Ukrainy (Halychyny) na 1.1.1939: natsionalna statystyka Halychyny [Ethnic groups of the South-Western Ukraine (Halychyna-Galicia): the national statistics of Galicia]. Wiesbaden: Harrassowitz, 1983. XXV, 173 s. [in Ukrainian]
- HDA SBU – Haluzevyi derzhavnyi arkhiv Sluzhby bezpeky Ukrainy [SSA SSU – Sectoral State Archive of Security Service of Ukraine]. [in Russian]
- Ilytskyi, 2016 – *Ilytskyi V.I.* Karpatskyi kraj OUN v ukrainskomu vyzvolnomu rusi (1945–1954) [The OUN Carpathian region in Ukrainian Liberation Movement (1945–1954)]. Drohobych, 2016. 696 s. [in Ukrainian]
- Kolonizatsiia, 2020 – Kolonizatsiia Dolynshchyny [Dolyna County Colonization]. URL: <http://museum.dolyna.info/statti/z-istoriji-dolyny-vypusk-1/kolonizatsiya/> [in Ukrainian]
- Lutai, 2010 – *Lutai M.* Druha svitova viina i dolia ukrainskykh nimtsiv [World War II and the fate of the Ukrainian Germans]. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/6626/1> [in Ukrainian]
- Martynenko, 2008 – *Martynenko V.L.* Deportatsii nimetskoho naseleattia na pochatku radiansko-nimetskoii viiny z terytorii Ukrainy (za materialamy Zaporizkoi, Donetskoi ta Luhanskoi oblasti) [Deportations of the German population at the beginning of the Soviet-German War from the territory of

Ukraine (for materials of Zaporizhia, Donetsk and Luhansk regions)] // *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V.N. Karazina*. 2008. Vyp. 11. Nr. 835. S. 98–102. [in Ukrainian]

Monolatii, 2002 – *Monolatii I.S.* Sotsialno-ekonomichne stanovyshche ta kulturnyi rozvytok nimtsiv u Halychyni (1772–1923 rr.) [The socio-economic context and cultural development of Germans in Galicia (1772–1923)]. (Extended abstract of Candidate's thesis). Kyiv, 2002. 20 s. [in Ukrainian]

Pater, 2013 – *Pater I.H.* Represii ta deportatsii naseleння Zakhidnoi Ukrainy u 1940-kh rokakh [Repressions and deportations of the population of Western Ukraine in the 1940-ies] // *Visnyk Lvivskoi komertsii noi akademii. Seriia: Humanitarni nauky*. 2013. Vyp. 11. S. 279–290. [in Ukrainian]

Pater, 2014 – *Pater I.H.* Represii ta deportatsii naseleння Halychyny u 40-kh – 50-kh rokakh XX stolittia [Repressions and deportations of the population of Galicia in the 40's – 50's of the XX century] // *Novitnia doba*. 2014. Vyp. 2. S. 49–62. [in Ukrainian]

Serhiichuk, 1998 – *Serhiichuk V.* Desiat buremnykh lit. Zakhidnoukrainski zemli u 1944–1953 rr. Novi dokumenty i materialy [Ten Stormy years. Western Ukrainian lands in 1944–1953. The new documents and materials]. Kyiv, 1998. 944 s. [in Ukrainian]

Stotskyi, 2016 – *Stotskyi Ya.* Teror i represii v ukrainskykh etnichnykh zemliakh Polshchi ta u Zakhidnii Ukraini v 1940-kh rr.: etnografichni ta konfesiino-transformatsiinyi analyzy [Terror and repressions in the Ukrainian ethnic lands of Poland and in Western Ukraine in the 1940-ies: the ethnographic and confessional-transformational analysis] // *Relihiia ta sotsium*. 2016. Nr 3–4. S. 50–62. [in Ukrainian]

Reichling, 1986 – *Reichling G.* Die deutschen Vertriebenen in Zahlen. Teil I: Umsiedler, Verschleppte, Vertriebene, Aussiedler 1940–1985 [The German displaced persons in numbers. Part I: Resettlers, Displaced Persons, Resettlers 1940–1985]. Bonn: Kulturstiftung der deutschen Vertriebenen, 1986, 72 p. [in German]

Отримано 20.10.2020